UPSC Fever

Test Booklet No.
प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Paper-II
POLITICAL SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

DEC - 15213

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **20** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   - (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   - (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   - (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्याय प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   - (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   - (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   - (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

UPSC Fever

UPSC Fever

DEC - 15213/II

Political Science

Paper II

राज्यशास्त्र

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. The Dharmasthiya court means :
   (A) The Court of Criminal Justice
   (B) The Court of Civil Matters
   (C) The Court of Juries
   (D) The Court of Try Sedition

2. Which one of the following statements is *not* a criticism of Plato by Aristotle ?
   (A) Plato made no distinction between ideal state and household
   (B) His ideal state was nothing but tyranny of reason
   (C) The state is 'writ large' of the individual
   (D) Unity and not plurality is the essential feature of the ideal state

1. धर्मास्थिय न्यायालय म्हणजे :
   (A) फौजदारी न्यायालय
   (B) दिवाणी न्यायालय
   (C) ज्यूरींचे न्यायालय
   (D) राजद्रोहाचा खटला चलवणारे न्यायालय

2. खालीलपैकी कोणते विधान ॲरिस्टॉटलने प्लेटोवर केलेल्या टीकेचा भाग **नाही** ?
   (A) प्लेटोने आदर्श राज्य व कुटुंबसंस्था यात फरक केला नाही
   (B) त्याचे आदर्श राज्य म्हणजे विवेकाची हुकुमशाही आहे
   (C) राज्य हा व्यक्तीचा बृहदाकार आहे
   (D) अनेकात्मता नव्हे तर एकात्मता हे आदर्श राज्याचे ठळक वैशिष्ट्य आहे

3. Select the correct answer by using the codes given below :
   (1) Machiavelli's basic assumptions about the nature of politics are the same in the Prince and the Discourses
   (2) The Discourses was the continuation of argument for strong monarchy
   (3) The Prince should not make profession of goodness in every thing when he was living in many who were not good

   Codes :
   (A) (1) and (3) are correct, (2) is wrong
   (B) (1), (2) and (3) are correct
   (C) (1), (2) and (3) are wrong
   (D) (1) and (2) are wrong and (3) is correct

4. Give correct answer by using the codes given below :

   Assertion (A) : Hobbes—a great proponent of absolute sovereignty—laid the foundation of liberal theory of state.

   Reason (R) : He asked the state to ensure liberty of individual by giving him autonomy in the economic sphere.

   Codes :
   (A) (A) is correct but (R) is wrong
   (B) Both (A) and (R) are correct but (R) is not the correct answer of (A)
   (C) Both (A) and (R) are correct and (R) is correct answer of (A)
   (D) Both (A) and (R) are wrong

3. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :
   (1) द प्रिंस व डिसकोर्सेस या दोन्ही पुस्तकांत राजकारणाबद्दलची मॅकीव्हलीची मूलभूत भूमिका एकसारखीच आहे
   (2) 'डिसकोर्सेस' मध्ये त्याने बलवान राजेशाही बद्दलची भूमिका कायम ठेवली आहे
   (3) ज्यावेळी राजा चांगले नसलेल्या लोकात राहात असतो त्यावेळी त्याने प्रत्येक बाबतीत चांगुलपणाने वागू नये

   संकेत सूची :
   (A) (1) व (3) बरोबर आहेत, (2) चूक आहे
   (B) (1), (2) व (3) बरोबर आहेत
   (C) (1), (2) व (3) चूक आहेत
   (D) (1) व (2) चूक आहेत आणि (3) बरोबर आहे

4. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :

   विधान (A) : अमर्याद सार्वभौमत्वाचा पुरस्कार करणाऱ्या हॉब्जने राज्याच्या उदारमतवादी सिद्धांताचा पाया घातला.

   कारण (R) : आर्थिक क्षेत्रात स्वायत्तता प्रदान करून त्याने राज्यास व्यक्तीच्या स्वातंत्र्याची हमी घेण्यास सांगितले

   संकेत सूची :
   (A) (A) बरोबर आहे पण (R) चूक आहे
   (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य उत्तर नाही
   (C) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य उत्तर आहे
   (D) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत

UPSC Fever

5. Which one of the following pairs is correctly matched ?

(A)	Opposition to Natural law	—	Bentham
(B)	Political obligation	—	Rousseau
(C)	Self-regarding liberty	—	T.H. Green
(D)	Civil religion	—	J.S. Mill

6. Select the correct answer by using the codes given below :
   (1) The relations of production are constituted by division of labour.
   (2) The relations of production form the structure of society.
   (3) The relations of production form superstructure of society.

   Codes :
   (A) (1) and (3) are correct, (2) is wrong
   (B) (1) and (2) are correct, (3) is wrong
   (C) (1) is correct, (2) and (3) are wrong
   (D) (2) is correct, (1) and (3) are wrong

7. Which one of the following pairs is *not* correctly matched ?

(A)	A. Gramsci	—	Hegemony
(B)	V.I. Lenin	—	Imperialism
(C)	Mao-Tse Tung	—	Mass line
(D)	Stalin	—	Theory of three worlds

5. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवली आहे ?

(A)	नैसर्गिक कायद्यास विरोध	–	बेंथॅम
(B)	राजकीय बंधन	–	रूसो
(C)	स्व-संबंधी स्वातंत्र्य	–	टी.एच. ग्रीन
(D)	नागरी धर्म	–	जे.एस. मिल

6. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :
   (1) उत्पादन संबंध श्रम-विभागणीने बनवण्यात आले आहेत.
   (2) उत्पादन संबंध समाजाच्या संरचनेस घडवतात.
   (3) उत्पादन संबंध समाजाच्या अधर संरचनेस घडवतात.

   संकेत सूची :
   (A) (1) आणि (3) बरोबर आहेत, (2) चूक आहे
   (B) (1) आणि (2) बरोबर आहेत, (3) चूक आहे
   (C) (1) बरोबर आहे, (2) व (3) चूक आहेत
   (D) (2) बरोबर आहे, (1) व (3) चूक आहेत

7. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवण्यात आली **नाही** ?

(A)	ए. ग्रामसी	–	धुरिणत्त्व
(B)	व्ही.आय. लेनिन	–	साम्राज्यवाद
(C)	माओ-त्से तुंग	–	मास लाईन
(D)	स्तालीन	–	तीन जगांचा सिद्धांत

UPSC Fever

8. Which one of the following statements is *not* correct ?
   (A) M.N. Roy moved from Communism to New Humanism
   (B) V.D. Sawarkar moved from armed revolution to Hindutva
   (C) Jai Prakash moved from Sarvodaya to Nav Nirman Movement
   (D) Aurobindo Ghosh moved from the armed revolution to spiritualism

9. Which one of the following thinkers declared that our credo was relevance and action and we must reach out to the people ?
   (A) I. Berlin
   (B) D. Easton
   (C) Karl Deutch
   (D) T. Parsons

10. Which one of the following pairs is *not* correctly matched ?
   (A) I. Berlin — Two concepts of Liberty
   (B) J. Rawls — Theory of Justice
   (C) Robert Dahl — Taking rights seriously
   (D) C.B. Macpherson — Democratic theory—essays in retrieval

11. The post-cold war comparative politics prefers to classify the contemporary political systems as :
   (A) Oriental and occidental systems
   (B) First world, second world and third world systems
   (C) Democracies, transitional democracies and non-democracies
   (D) Primitive, traditional and modern systems

8. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?
   (A) एम.एन. रॉय यांचे साम्यवादापासून नव-मानवताकडे वळले
   (B) वि.दा. सावरकर सशस्त्र क्रांतीपासून हिंदुत्वाकडे वळले
   (C) जय प्रकाश सर्वोदयापासून नव-निर्माण चळवळीकडे वळले
   (D) अरविंद घोष सशस्त्र क्रांतीपासून अध्यात्मवादाकडे वळले

9. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने अशी घोषणा केली की समकालीन औचित्य व कृती हे आमचे उद्दिष्ट असून आम्ही लोकांपर्यंत पोहोचले पाहिजे.
   (A) आय. बर्लिन
   (B) डी. ईस्टन
   (C) कार्ल डयूईश
   (D) टी. पार्सन्स

10. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवली **नाही** ?
   (A) इ. बर्लिन – टू कन्सेप्ट्स ऑफ लिबर्टी
   (B) जे. रॉल्स – थिअरी ऑफ जस्टिस
   (C) रॉबर्ट डाहल – टेकिंग राईट्स सिरियसली
   (D) सी.बी. मॅकफर्सन – डेमॉक्रॅटिक थियरी—एसेज इन रिट्रायव्हल

11. शीतयुद्धोत्तर तौलनिक राज्यशास्त्राने समकालीन राजकीय व्यवस्थांचे वर्गीकरण करताना खालीलपैकी कोणत्या वर्गीकरणास प्राधान्य दिले आहे ?
   (A) पौर्वात्य आणि पाश्चिमात्य राजकीय व्यवस्था
   (B) पहिल्या जगातील, दुसऱ्या जगातील आणि तिसऱ्या जगातील राजकीय व्यवस्था
   (C) लोकशाही, संक्रमणकालीन लोकशाही आणि बिगर लोकशाही व्यवस्था
   (D) आदिम, पारंपारिक आणि आधुनिक राजकीय व्यवस्था

12. Which among the following constitutes the basis of classification of political systems in 'Comparative Politics : A Developmental Approach' by Almond and Powell ?'
   (A) Distinction between Western and Non-western political systems
   (B) Distinction between democratic and non-democratic regimes
   (C) Secularization of culture and structural differentiation
   (D) Distinction between charismatic and rational-legal authority
13. Which among the following is the source of American Constitutionalism ?
   (A) Doctrine of parliamentary sovereignty
   (B) Collective responsibility of the ministers to legislature
   (C) Territorial division of power
   (D) Limited monarchy
14. Which among the following is a conversion function of the political system ?
   (A) Political Socialization
   (B) Political Recruitment
   (C) Regulation and control of human behaviour
   (D) Interest articulation
15. The five-fold classification of bureaucracy as representative bureaucracy, party-state bureaucracy, military dominated bureaucracy, ruler dominated bureaucracy and ruling bureaucracy is attributed to :
   (A) Max Weber
   (B) La Palombara
   (C) J. Leeper Freeman
   (D) Marle Fainsod

12. 'कंपॅरेटिव्ह पॉलिटिक्स : ए डेव्हलपमेंटल अॅप्रोच' या आपल्या ग्रंथात आमंड आणि पॉवेल या अभ्यासकांनी राजकीय व्यवस्थांचे वर्गीकरण खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वाच्या आधारे केले आहे ?
   (A) पश्चिमी व बिगर पश्चिमी राजकीय व्यवस्था
   (B) लोकशाही व बिगर लोकशाही राजवटी
   (C) संस्कृतिचे ऐहिकीकरण आणि रचनात्मक विभागीकरण
   (D) वलयांकित अधिकार आणि बुद्धिनिष्ठ वैधानिक अधिकार
13. खालीलपैकी कोणते तत्त्व हे अमेरिकी घटना-वादाचा स्त्रोत म्हणून ओळखले जाते ?
   (A) संसदेच्या सार्वभौमत्वाचे तत्त्व
   (B) मंत्रिमंडळाची कायदेमंडळाप्रति असलेली सामुहिक जबाबदारी
   (C) प्रादेशिक सत्ताविभाजनाचे तत्त्व
   (D) मर्यादित राजेशाही
14. खालीलपैकी कोणते कार्य हे राजकीय व्यवस्थेचे 'रूपांतर कार्य' म्हणून ओळखले जाते ?
   (A) राजकीय सामाजिकीकरण
   (B) राजकीय भरती
   (C) मानवी वर्तनाचे नियमन आणि नियंत्रण
   (D) हितसंबंधाचा आविष्कार
15. खालीलपैकी कोणत्या अभ्यासकाने नोकरशाहीचे वर्गीकरण प्रातिनिधिक नोकरशाही, पक्ष-राज्य नोकरशाही, लष्करनियंत्रित नोकरशाही, राज्यकर्ता नियंत्रित नोकरशाही, राज्यकर्ता नोकरशाही असे केले आहे ?
   (A) मॅक्स वेबर
   (B) ला पालोम्बारा
   (C) जे. लिपर फ्रिमन
   (D) मर्ली फेनसोड

16. All political structures are multifunctional, however, according to Almond and Powell political parties and bureaucracy are primarily :
    (A) Interest articulation structures
    (B) Interest aggregation structures
    (C) Communication structures
    (D) Socialization structure

17. Elitist theory emerged as a reaction to :
    (A) Classical liberalism and Marxism
    (B) Neo-liberalism
    (C) Neo-Marxism
    (D) Feminism

18. Match List I with List II by using the correct codes given below :

List I

(1) Japan
(2) Germany
(3) Nigeria
(4) Russia

List II

(*a*) Bundesrat
(*b*) Federation of Council
(*c*) House of Councilors
(*d*) Senate

Codes :

(A) (1-*c*) (2-*a*) (3-*d*) (4-*b*)
(B) (1-*d*) (2-*c*) (3-*b*) (4-*a*)
(C) (1-*b*) (2-*d*) (3-*a*) (4-*c*)
(D) (1-*d*) (2-*b*) (3-*c*) (4-*a*)

16. सर्वच राजकीय संरचना बहुकार्यात्मक असतात पण आलमंड आणि पॉवेल यांच्या मते राजकीय पक्ष आणि नोकरशाही ह्या मुख्यत्वे :
    (A) हितसंबंधाचा आविष्कार करणाऱ्या संरचना आहेत
    (B) हितसंबंधाचे सुसूत्रीकरण करणाऱ्या संरचना आहेत
    (C) संसूचन संरचना आहेत
    (D) सामाजिकीकरण करणाऱ्या संरचना आहेत

17. अभिजनवादी सिद्धांताचा उदय हा खालीलपैकी कोणत्या विचार व्यूव्हाला प्रतिक्रिया म्हणून उदयास आला ?
    (A) अभिजात उदारमतवाद आणि मार्क्सवाद
    (B) नव–उदारमतवाद
    (C) नव–मार्क्सवाद
    (D) स्त्रीवाद

18. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून यादी I आणि यादी II च्या योग्य जोड्या जुळवा :

यादी I

(1) जपान
(2) जर्मनी
(3) नायजेरिया
(4) रशिया

यादी II

(*a*) बुंडेस्रॅट
(*b*) फेडरेशन ऑफ कौन्सिल
(*c*) हाऊस ऑफ कौन्सिलर्स
(*d*) सिनेट

संकेत सूची :

(A) (1-*c*) (2-*a*) (3-*d*) (4-*b*)
(B) (1-*d*) (2-*c*) (3-*b*) (4-*a*)
(C) (1-*b*) (2-*d*) (3-*a*) (4-*c*)
(D) (1-*d*) (2-*b*) (3-*c*) (4-*a*)

UPSC Fever

19. The deliberative powers of the legislature in the era of Globalization have considerably declined because :

(*a*) Availability of several public fora to articulate the interests of society

(*b*) Urgency for quick decision making

(*c*) Increasing technicality and complexity of issues

(*d*) Pressure from neighbouring countries

(A) (*a*), (*b*), (*c*)

(B) (*b*), (*c*), (*d*)

(C) (*a*), (*c*), (*d*)

(D) (*a*), (*b*), (*d*)

20. Who among the following outlined the types of dependency as colonial dependency, financial-industrial dependency and new dependency ?

(A) Paul Baran

(B) Andre Gunder Frank

(C) Theontonio Dos Santos

(D) Fernando Henrique Cardoso

19. जागतिकीकरणाच्या काळात कायदेमंडळाचे चर्चा करण्याचे अधिकार बरेच क्षीण होत आहेत, कारण :

(*a*) समाजातील विविध हितसंबंधाच्या अभिव्यक्तीसाठी आता मोठ्या प्रमाणात सार्वजनिक मंच उपलब्ध झाले आहेत

(*b*) अनेक निर्णय तातडीने घेण्याची निकड असते

(*c*) प्रश्नांची गुतागुंत व तांत्रिकता वाढली आहे

(*d*) शेजारील देशांकडून दबाव वाढत आहे

(A) (*a*), (*b*), (*c*)

(B) (*b*), (*c*), (*d*)

(C) (*a*), (*c*), (*d*)

(D) (*a*), (*b*), (*d*)

20. खालीलपैकी कोणत्या अभ्यासकाने 'वसाहतिक परावलंबित्व', 'वित्तीय-औद्योगिक परावलंबित्व' आणि 'नव-परावलंबित्व' असे परावलंबित्वाचे प्रकार स्पष्ट केले आहेत ?

(A) पॉल बॅरन

(B) आंद्रे गुंदर फ्रँक

(C) थिओन्टोनिओ डॉस सॅन्टॉस

(D) फर्नान्डो हेन्रिख कार्डोसो

21. The idea of separate representation for Muslims was first introduced by the British in India through :
    (A) The Government of India Act, 1892
    (B) The Government of India Act, 1909
    (C) The Government of India Act, 1919
    (D) The Government of India Act, 1935
22. The freedom to fly the National Flag comes under the purview of which Article related to fundamental right ?
    (A) Article 19 (I) (a)
    (B) Article 19 (4)
    (C) Article 20
    (D) Article 23
23. Which of the following Directive Principles of State Policy shows the sensitivity of the Government towards the Environment ?
    (A) Article 50
    (B) Article 49
    (C) Article 46
    (D) Article 48 A
24. Which Constitutional Amendment made it mandatory for the President to give his assent to an amendment to the Constitution ?
    (A) 26th Amendment
    (B) 25th Amendment
    (C) 24th Amendment
    (D) 23rd Amendment

21. खालीलपैकी कोणत्या कायद्यान्वये मुस्लीमांना विभक्त प्रतिनिधित्वाचा हक्क प्रथमच प्रदान करण्यात आला ?
    (A) 1892चा भारत सरकारचा कायदा
    (B) 1909चा भारत सरकारचा कायदा
    (C) 1919चा भारत सरकारचा कायदा
    (D) 1935चा भारत सरकारचा कायदा
22. खालीलपैकी कोणत्या मूलभूत अधिकारासंबंधी-च्या कलमानुसार राष्ट्रध्वज फडकवण्याच्या स्वातंत्र्याचा समावेश होतो ?
    (A) कलम 19 (I) (a)
    (B) कलम 19 (4)
    (C) कलम 20
    (D) कलम 23
23. राज्याच्या धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांमधील खालीलपैकी कोणते तत्व पर्यावरणाच्या संदर्भात शासनाची संवेदनशीलता दर्शवते ?
    (A) कलम 50
    (B) कलम 49
    (C) कलम 46
    (D) कलम 48 A
24. खालीलपैकी कोणत्या घटनादुरुस्तीमुळे संसदेने संमत केलेल्या घटनादुरुस्ती विधेयकावर संमतीदर्शक स्वाक्षरी करणे राष्ट्रपतींवर बंधनकारक करण्यात आले आहे ?
    (A) 26वी घटनादुरुस्ती
    (B) 25वी घटनादुरुस्ती
    (C) 24वी घटनादुरुस्ती
    (D) 23वी घटनादुरुस्ती

UPSC Fever

25. Which one of the following practices is followed as a convention while appointing the Governor of the State ?
   (A) The person concerned must be the resident of the state to which he or she is to be appointed
   (B) The person concerned must be a member of the ruling party at the centre
   (C) The person concerned should not be a resident of the state to which he or she is to be appointed
   (D) The person concerned must be well versed in the official language of the state to which he or she is to be appointed

26. The power to pardon of the President of India is based on the :
   (A) discretion of President
   (B) advice of the Supreme Court of India
   (C) advice of Council of Ministers
   (D) advice of Attorney General of India

27. Which one of the following Parliamentary elections was a midterm election ?
   (A) Parliamentary election of 2009
   (B) Parliamentary election of 2004
   (C) Parliamentary election of 1996
   (D) Parliamentary election of 1991

25. घटकराज्याच्या राज्यपाल पदी नेमणूक करताना खालीलपैकी कोणता संकेत सर्वसाधारणपणे पाळला जातो ?
   (A) राज्यपाल पदी नियुक्त होणारी व्यक्ती त्याच राज्याची रहिवासी असायला हवी
   (B) अशी व्यक्ती केंद्र शासनात सत्तेवर असणाऱ्या पक्षाची सभासद असावी
   (C) अशी व्यक्ती त्याच राज्याची रहिवासी नसावी
   (D) अशा व्यक्तीला त्या राज्याची अधिकृत भाषा चांगली अवगत असली पाहिजे

26. भारताचे राष्ट्रपतीचा दया करण्याचा अधिकार :
   (A) त्यांच्या स्वेच्छाधिकारावर आधारित आहे
   (B) सर्वोच्च न्यायालयाच्या सल्ल्यावर आधारित आहे
   (C) मंत्रिपरिषदेच्या सल्ल्यावर आधारित आहे
   (D) महाधिवक्त्याच्या सल्ल्यावर आधारित आहे

27. खालीलपैकी कोणती संसदीय निवडणूक ही मुदतपूर्व निवडणूक होती ?
   (A) संसदीय निवडणूक 2009
   (B) संसदीय निवडणूक 2004
   (C) संसदीय निवडणूक 1996
   (D) संसदीय निवडणूक 1991

UPSC Fever

28. Which one of the following judges of the Supreme Court practiced Judicial activism ?
    (A) Justice Patanjali Shastri
    (B) Justice P.B. Gajendragadkar
    (C) Justice J.A. Shah
    (D) Justice V.K. Krishna Aiyer

29. Give the correct answer by using the codes given below :

    Assertion (A) : There is erosion of public support to national parties after 1991.

    Reason (R) : The division of the Janata Dal in caste based parties was the result of post-Mandal politics.

    Codes :
    (A) (A) is correct but (R) is wrong
    (B) Both (A) and (R) are correct but (R) is not correct answer of (A)
    (C) Both (A) and (R) are correct and (R) is the answer of (A)
    (D) (A) is wrong, (R) is correct

28. सर्वोच्च न्यायालयाच्या खालीलपैकी कोणत्या न्यायाधीशाने न्यायालयीन सक्रीयता व्यवहारात आणली ?
    (A) न्या. पतंजली शास्त्री
    (B) न्या. पी.बी. गजेंद्रगडकर
    (C) न्या. जे.ए. शहा
    (D) न्या. व्ही.के. कृष्ण अय्यर

29. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :

    विधान (A) : 1991नंतर राष्ट्रीय पक्षांना मिळणाऱ्या लोकांच्या पाठिंब्यात ऱ्हास झाला.

    कारण (R) : मंडलोत्तर राजकारणामुळे जनता दलचे अनेक जातीवर आधारित पक्षांमध्ये विभाजन झाले.

    संकेत सूची :
    (A) (A) बरोबर आहे, (R) चूक आहे
    (B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे उत्तर नाही
    (C) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे उत्तर आहे
    (D) (A) चूक आहे (R) बरोबर आहे

30. One of the important peasant movements in India aggressively supported new economic policies because :
    (A) It held that the NEP would compell the government to give remunerative prices
    (B) It would help farmers to get remunerative prices for their land
    (C) It would open the world grain markets for Indian peasants
    (D) It would strengthen the lands fo Agricultural Prices Commission

31. New public management advocated :
    (A) Administered development
    (B) Market-friendly administration
    (C) Bureaucratisation
    (D) More investment in public sector

32. Reservation of seats for women in Panchayati Raj institutions seek to ensure :
    (A) Sense of security
    (B) Economic welfare
    (C) Empowerment
    (D) Economic equality

30. भारतातील एका महत्त्वाच्या शेतकरी चळवळीने नव्या आर्थिक धोरणास पाठिंबा दिला, कारण :
    (A) नवे आर्थिक धोरण सरकारला शेतमालास किफायतशीर दर देण्यास भाग पाडील
    (B) शेतकऱ्यांस त्याच्या जमिनीस किफायतशीर दर मिळविण्यास मदत करील
    (C) भारतीय शेतकऱ्यांसाठी धान्याची जागतिक बाजारपेठ खुली करील
    (D) कृषी मूल्य आयोगाचे हात बळकट करील

31. नव-लोकव्यवस्थापनाने पुढीलपैकी एकाचा पुरस्कार केला :
    (A) प्रशासनप्रणित विकास
    (B) बाजारप्रधान प्रशासन
    (C) नोकरशाहीकरण
    (D) सार्वजनिक क्षेत्रात अधिक गुंतवणूक

32. पंचायती राज्य संस्थांमध्ये महिला आरक्षण पुढीलपैकी एक निश्चित करण्यासाठी देण्यात आले आहे :
    (A) सुरक्षिततेची भावना
    (B) आर्थिक कल्याण
    (C) सबलीकरण
    (D) आर्थिक समानता

UPSC Fever

33. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

(Theory of Organisation)

(*a*) Scientific Management Theory

(*b*) Bureaucratic Theory

(*c*) The Classical Theory

(*d*) Human Relations Theory

List II

(Associated with)

(1) Henri Fayol

(2) F.W. Taylor

(3) Hawthorne Experiments

(4) Max Weber

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(2)	(4)	(1)
(B)	(2)	(4)	(1)	(3)
(C)	(4)	(1)	(3)	(2)
(D)	(1)	(3)	(2)	(4)

34. Which principle of organisation enables one to fix responsibility at different levels ?

(A) Hierarchy

(B) Span of Control

(C) Unity of Command

(D) Delegation

35. One of the *disadvantage* of 'Efficiency Rating' is :

(A) It is flexible

(B) It brings rigidity

(C) It is easy to favour an employee

(D) It is subjective

33. सूची I व सूची II यांची जोडी लावा आणि दिलेल्या संकेत सूचीच्या आधारे बरोबर उत्तर लिहा :

सूची I

(संघटनेचा सिद्धांत)

(*a*) शास्त्रीय व्यवस्थापन सिद्धांत

(*b*) नोकरशाही सिद्धांत

(*c*) अभिजात सिद्धांत

(*d*) मानवी संबंध सिद्धांत

सूची II

(कोणाशी निगडित)

(1) हेन्री फॅयोल

(2) एफ.डब्ल्यू. टेलर

(3) हॉथोर्न प्रयोग

(4) मॅक्स वेबर

संकेत सूची :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(2)	(4)	(1)
(B)	(2)	(4)	(1)	(3)
(C)	(4)	(1)	(3)	(2)
(D)	(1)	(3)	(2)	(4)

34. संघटनेच्या कोणत्या तत्वानुसार वेगवेगळ्या पातळ्यांवर जबाबदारी निश्चित करणे शक्य होते ?

(A) पदसोपानरचना

(B) नियंत्रणकक्षा

(C) आज्ञैक्य

(D) अधिकारप्रदान

35. 'कार्यक्षमता मूल्यांकनाचा' (Efficiency Rating) पुढीलपैकी एक **दोष** आहे :

(A) ते लवचिक असते

(B) ते ताठर असते

(C) त्यात एखाद्या सेवकावर मेहेरनजर करणे सोपे असते

(D) ते सापेक्ष असते

36. In National Whitley Council in V.K.
    (A) The Chairman of the Council belongs to the official side
    (B) The Vice-Chairman of the Council always belongs to the official side
    (C) In the absence of the Chairman, Vice-Chairman presides over the meeting
    (D) Decisions of the National Whitley Council are binding on the Government

37. Which of the following is *not* the main element in Weberian model of bureaucracy ?
    (A) Rules
    (B) Hierarchy
    (C) Oral Orders
    (D) Decentralisation

38. One of the dimensions of leadership behaviour, according to 'Theory Y' is :
    (A) Human Relations
    (B) Organisation-centered
    (C) Concern for productivity
    (D) Autocratic style

39. Performance Budget focuses :
    (A) Expenditure involved
    (B) Staff requirement
    (C) Functions, purpose and capacity
    (D) Total income

36. इंग्लंडमधील नॅशनल व्हिटले कौन्सिलमध्ये :
    (A) कौन्सिलचा अध्यक्ष शासनाचे प्रतिनिधित्व करतो (Official Side)
    (B) कौन्सिलचा उपाध्यक्ष नेहमी शासनाचे प्रतिनिधित्व करतो (Official Side)
    (C) अध्यक्षाच्या गैरहजेरीत उपाध्यक्ष सभेचे अध्यक्षस्थान भूषवतो
    (D) नॅशनल व्हिटले कौन्सिलने घेतलेले निर्णय शासनाला बंधनकारक असतात

37. बेबरच्या नोकरशाहीच्या प्रारूपाचा पुढीलपैकी कोणता महत्वाचा घटक **नाही** ?
    (A) नियम
    (B) पदसोपानरचना
    (C) तोंडी आदेश
    (D) विकेंद्रीकरण

38. सिद्धांत Y (Theory Y) अनुसार नेतृत्व वर्तनाचा पुढीलपैकी एक पैलू आहे :
    (A) मानवी संबंध
    (B) संघटना-केंद्रित
    (C) उत्पादनक्षमतेबद्दल आत्मीयता
    (D) एकाधिकारी शैली

39. कार्यलक्ष्यी अंदाजपत्रकात पुढीलपैकी एक केंद्रस्थानी असते :
    (A) खर्च
    (B) नोकरवर्गाची गरज
    (C) कार्ये, उद्दिष्ट व कृती
    (D) एकूण उत्पन्न

40. Which of the following is *not* a characteristic feature of 'Good Governance' ?
   (A) Participation
   (B) Rule of Law
   (C) Transparency
   (D) Bureaucratisation

41. Which among the following are the important factors in the Game theory ?
   (*a*) Conflict
   (*b*) Rules of the Game
   (*c*) Rational Behaviour
   (*d*) Strategy
   (*e*) Personality factor
   (A) (*a*) (*b*) (*c*) (*d*)
   (B) (*a*) (*b*) (*d*) (*e*)
   (C) (*b*) (*c*) (*d*) (*e*)
   (D) (*a*) (*c*) (*d*) (*e*)

42. Which of the following is the Realist perspective of National interest ?
   (A) National Interest and international security are necessarily compatible
   (B) National interest is constructed through social dynamics
   (C) The core of National interest can be objectively determined
   (D) Idea of National interest changes when the party in power changes

40. 'सुशासनव्यवहाराचे पुढीलपैकी कोणते एक वैशिष्ट्य **नाही**' ?
   (A) सहभाग
   (B) कायद्याचे अधिराज्य
   (C) पारदर्शकता
   (D) नोकरशाहीकरण

41. खालीलपैकी कोणते खेळ सिद्धांताचे महत्वाचे घटक आहेत ?
   (*a*) संघर्ष
   (*b*) खेळाचे नियम
   (*c*) विवेकी वर्तन
   (*d*) धोरण
   (*e*) व्यक्तिमत्वाचा घटक
   (A) (*a*) (*b*) (*c*) (*d*)
   (B) (*a*) (*b*) (*d*) (*e*)
   (C) (*b*) (*c*) (*d*) (*e*)
   (D) (*a*) (*c*) (*d*) (*e*)

42. खालीलपैकी राष्ट्रहिताविषयीचा वास्तववादी दृष्टिकोण कोणता ?
   (A) राष्ट्रहित आणि आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा हे मूलत:च परस्परपूरक आहेत
   (B) राष्ट्रहित हे सामाजिक गतितत्त्वांद्वारा रचले जाते
   (C) राष्ट्रहिताचा गाभा वस्तुनिष्ठपणे निश्चित करता येतो
   (D) सत्तेतील पक्ष बदलला की राष्ट्रहिताची कल्पनाही बदलते

UPSC Fever

43. Which of the following are the elements of soft power of a state ?
    (*a*) Culture
    (*b*) Language
    (*c*) Foreign Aid
    (*d*) Weapons
    (*e*) Diaspora
    (A) (*a*) (*c*) (*d*) (*e*)
    (B) (*a*) (*b*) (*c*) (*d*)
    (C) (*a*) (*b*) (*d*) (*e*)
    (D) (*a*) (*b*) (*c*) (*e*)

44. With respect to International Law, which of the following statements are *false* :
    (*a*) Treaties are a principal source of law
    (*b*) The behaviour of states in international relations is limited and regulated by international law
    (*c*) Compared to national law, international law is a strong law
    (*d*) Due to lack of sanction of force, International law is code of international morality
    (A) (*c*), (*d*)
    (B) only (*c*)
    (C) only (*d*)
    (D) (*b*), (*d*)

43. खालीलपैकी कोणते घटक राज्याच्या सौम्य सत्तेचे घटक आहेत ?
    (*a*) संस्कृती
    (*b*) भाषा
    (*c*) परराष्ट्रांना दिलेले अर्थसाहाय्य
    (*d*) शस्त्रास्त्रे
    (*e*) परदेशात स्थायिक झालेला समाज
    (A) (*a*) (*c*) (*d*) (*e*)
    (B) (*a*) (*b*) (*c*) (*d*)
    (C) (*a*) (*b*) (*d*) (*e*)
    (D) (*a*) (*b*) (*c*) (*e*)

44. आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **चूक** आहेत ?
    (*a*) करार हे कायद्याचे एक महत्त्वाचे उगमस्थान आहे
    (*b*) आंतरराष्ट्रीय कायद्याद्वारे राज्यांचे आंतरराष्ट्रीय संबंधातील वर्तन नियंत्रित व नियमित केले जाते
    (*c*) देशाच्या कायद्याच्या तुलनेत आंतरराष्ट्रीय कायदा अधिक शक्तिशाली आहे
    (*d*) कायद्याच्या पाठबळा अभावी आंतरराष्ट्रीय कायदा म्हणजे आंतरराष्ट्रीय नीतिमत्तेची नियमावली असते
    (A) (*c*), (*d*)
    (B) फक्त (*c*)
    (C) फक्त (*d*)
    (D) (*b*), (*d*)

UPSC Fever

45. Which among the following pair of countries are demanding a permanent seat in the Security Council of the United Nations ?
    (A) Germany, Canada
    (B) Japan, South Korea
    (C) Switzerland, Canada
    (D) Germany, Japan

46. An action taken to avoid disputes from arising between countries and to avoid existing disputes from escalating into conflicts is referred to as :
    (A) Collective Security
    (B) Alliances
    (C) Conflict Resolution
    (D) Preventive Diplomacy

47. Select the correct answer from the key given below :
    The agenda of the New International Economic Order included the restructuring of :
    (*a*) International trade
    (*b*) International monetary and Financial system
    (*c*) UN General Assembly
    (*d*) World Trade Organisation
    (A) (*b*), (*c*)
    (B) (*c*), (*d*)
    (C) (*a*), (*c*)
    (D) (*a*), (*b*)

45. खालीलपैकी कोणत्या राष्ट्रांची जोडी संयुक्त राष्ट्राच्या सुरक्षा परिषदेत कायम सदस्यत्वाची मागणी करीत आहे ?
    (A) जर्मनी, कॅनडा
    (B) जापान, दक्षिण कोरिया
    (C) स्वित्झरलंड, कॅनडा
    (D) जर्मनी, जपान

46. देशादेशांमध्ये विवाद उत्पन्न होणे टाळण्यासाठी, तसेच अस्तित्वात असलेल्या विवादांचे संघर्षात रुपांतर होणे टाळण्यासाठी केलेल्या कृतींना काय म्हणतात ?
    (A) सामूहिक सुरक्षा
    (B) लष्करी करार
    (C) संघर्ष सोडवणे
    (D) प्रतिबंधक राजनय

47. खाली दिलेल्या सूचीमधून बरोबर उत्तर निवडा :
    नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्थेच्या कार्यक्रमपत्रिकेवर खालीलपैकी कशाची पुनर्रचना अपेक्षित होती ?
    (*a*) आंतरराष्ट्रीय व्यापार
    (*b*) आंतरराष्ट्रीय वित्त व अर्थव्यवस्था
    (*c*) संयुक्त राष्ट्रांची आमसभा
    (*d*) जागतिक व्यापार संघटना
    (A) (*b*), (*c*)
    (B) (*c*), (*d*)
    (C) (*a*), (*c*)
    (D) (*a*), (*b*)

UPSC Fever

48. Which of the following regional groups has the lowest percentage of intra-regional trade ?
   (A) SAARC
   (B) Mercosure
   (C) ASEAN
   (D) EU

49. Which of the following statements is *correct* ?
   (A) Conflict in Chechnya is an example of genocide
   (B) India and China have a border dispute over Tibet
   (C) Kosovo fought a war for secession from Croatia
   (D) Indonesia and Thailand have a maritime boundary dispute over Spratly Islands

50. Match the pairs and select the correct answer from the codes given below :

Column I

(*a*) Disputed border in Jammu & Kashmir
(*b*) Disputed border in Aksai Chin
(*c*) Dispute over Sir Creek
(*d*) Dispute over Farakka Barrage

Column II

(1) River water dispute
(2) Dispute over territorial waters
(3) Line of Actual Control (LAC)
(4) Line of Control (LOC)

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(1)	(3)	(2)	(4)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(4)	(2)	(3)	(1)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

48. खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रीय गटामध्ये क्षेत्रांतर्गत व्यापाराचे प्रमाण सर्वात कमी आहे ?
   (A) सार्क
   (B) मर्कोस्यूर
   (C) आसियान
   (D) ईयू

49. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?
   (A) चेचन्यातील संघर्ष हे वंशविच्छेदाचे उदाहरण आहे
   (B) भारत आणि चीन यांमध्ये तिबेट सीमेवरून वाद आहे
   (C) क्रोएशियातून फुटून निघण्यासाठी कोसोवेने युद्ध केले
   (D) इंडोनेशिया आणि थायलंड यांमध्ये स्प्रॅटली बेटांवरून सागरी सीमेचा वाद आहे

50. योग्य जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेत सूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

स्तंभ I

(*a*) जम्मू आणि काश्मिरमधील विवाद्य सीमा
(*b*) अक्साई चिनमधील विवाद्य सीमा
(*c*) सर खाडीचा विवाद
(*d*) फराक्का बॅरेजवरील विवाद

स्तंभ II

(1) नदी जलाचा विवाद
(2) प्रादेशिक जलावरील विवाद
(3) प्रत्यक्ष नियंत्रण रेषा
(4) नियंत्रण रेषा

संकेत सूची :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(1)	(3)	(2)	(4)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(4)	(2)	(3)	(1)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

ROUGH WORK